

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 109/03-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. mája 2003 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. J. S., bytom J. B., Mgr. P. R., bytom B., E. J., bytom V. L. a M. J., bytom S., zastúpených komerčným právnikom JUDr. I. L., B., ktorou namietali porušenie základného práva na štrajk podľa čl. 37 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 8 ods. 1 písm. d) Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach a čl. 6 ods. 4 Európskej sociálnej charty uznesením Okresného súdu Bratislava I z 3. februára 2003 sp. zn. 19 C 17/2003 v znení opravného uznesenia zo 14. februára 2003 č. k. 19 C 17/2003-63, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. J. S., Mgr. P. R., E. J. a M. J. **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 3. apríla 2003 doručené podanie Mgr. J. S., bytom J. B., Mgr. P. R., bytom B., E. J., bytom V. L. a M. J., bytom S. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených komerčným právnikom JUDr. I. L., B., ktorou namietali porušenie základného práva na štrajk podľa čl. 37 ods. 4 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 8 ods. 1 písm. d) Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach a čl. 6 ods. 4 Európskej sociálnej charty uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) z 3. februára 2003 sp. zn. 19 C 17/2003 v znení opravného uznesenia zo 14. februára 2003 č. k. 19 C 17/2003-63.

Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd na základe ich sťažnosti rozhodol nálezom tak, že uznesením okresného súdu z 3. februára 2003 sp. zn. 19 C 17/2003 v znení opravného uznesenia zo 14. februára 2003 č. k. 19 C 17/2003-63 bolo porušené právo sťažovateľov na štrajk podľa čl. 37 ods. 4 ústavy, podľa čl. 8 ods. 1 písm. d) Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach a podľa čl. 6 ods. 4 Európskej sociálnej charty, a uvedené uznesenie zruší.

Sťažovatelia v odôvodnení sťažnosti najprv uviedli:

„Centrálny štrajkový výbor odborových centrál na železnici, ktorý je tvorený Odborovým združením železničiarov, Federáciou strojvodcov, Federáciou prevádzkových pracovníkov, Odborovou asociáciou výpravcov a dispečerov, Železničiarским robotníckym odborovým zväzom, Odborovým združením Východoslovenských prekladísk, Syndikátom Slovenských železníc, Združením prevádzkových zamestnancov železníc a Federáciou vlakových čiat, vyhlásil štrajk bez časového obmedzenia, ktorý začal 31. 1. 2003 o 23.00 h.

Železnice Slovenskej republiky (ďalej len ŽSR) a Železničná spoločnosť, a. s. (ďalej len ŽS) podali 31. 1. 2003 Okresnému súdu Bratislava I žalobu o nezákonnosť štrajku spolu s návrhom na vydanie predbežného opatrenia. Žaloba smerovala proti 9 odborovým organizáciám, ktoré vytvorili Centrálny štrajkový výbor. Svojím návrhom sa domáhali, aby súd vyslovil, že štrajk bez časového obmedzenia, ktorého začiatok je určený na 31. 1. 2003 o 23.00 h, je nezákonný. Ďalej navrhli, aby súd vydal predbežné opatrenie, ktorým 9 odborovým organizáciám uloží, aby sa zdržali akéhokoľvek konania, ktorým by začal štrajk bez časového obmedzenia, resp. aby uvedený štrajk bol prerušený a aby sa zdržali akéhokoľvek konania, ktorým by sa mohol začať akýkoľvek iný štrajk.

ŽSR a ŽS 3. 2. 2003 doplnili žalobu a zmenili petit predbežného opatrenia tak, aby súd predbežným opatrením 9 odborovým organizáciám uložil, aby štrajk zamestnancov ŽSR a ŽS, vyhlásený Centrálnym štrajkovým výborom odborových centrál na železničiach, bez časového obmedzenia, ktorého začiatok bol určený na 31. 1. 2003 o 23.00 h a ktorý už začal, bol prerušený a aby súd uložil 9 odborovým organizáciám, aby sa zdržali akéhokoľvek konania, ktorým by mohol začať akýkoľvek iný štrajk, a to až do právoplatného skončenia konania o nezákonnosť štrajku.

Okresný súd Bratislava I uznesením z 3. 2. 2003 č. k. 19 C 17/2003 vydal predbežné opatrenie, ktorým uložil 9 odborovým organizáciám, aby štrajk zamestnancov ŽSR a ŽS, vyhlásený Centrálnym štrajkovým výborom odborových centrál na železničiach bez časového obmedzenia, ktorého začiatok bol určený na 31. 1. 2003 o 23.00 h a ktorý už začal a bol prerušený a to až do právoplatného skončenia konania o nezákonnosť uvedeného štrajku. Súd súčasne návrh na vydanie predbežného opatrenia, ktorým by súd uložil 9 odborovým organizáciám zdržať sa akéhokoľvek konania, ktorým by mohol začať iný štrajk, zamietol.

Okresný súd Bratislava I uznesením z 3. 2. 2003 č. k. 19 C 17/2003 pripustil zmenu petitu v návrhu na vydanie predbežného opatrenia.

ŽSR a ŽS sa podaním zo 7. 2. 2003 domáhali vydania opravného uznesenia, ktorým by sa opravili chyby v písaní v uznesení Okresného súdu Bratislava I z 3. 2. 2003 č. k. 19 C 17/2003 spočívajúce v nesprávnom texte výroku a v nesprávnom dátume. Okresný súd Bratislava I vydal 14. 2. 2003 opravné uznesenie č. 19 C 17/2003-63, ktorým opravil výrok v uznesení z 3. 2. 2002, opravil odôvodnenie a opravil rok vydania uznesenia.

Odborové združenie železničiarov, Federácia strojníc SR, Odborová asociácia výpravcov a dispečerov, Železničiarsky robotnícky odborový zväz, Združenie prevádzkových zamestnancov železníc a Federácia vlakových čiat podali 13. 2. 2003 odvolanie proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I z 3. 2. 2003 č. k. 19 C 17/2003, ktorým vydal

predbežné opatrenie o prerušení štrajku a súčasne sa vyjadrili k žalobe o nezákonnosť štrajku.

ŽSR a ŽS sa k uvedenému odvolaniu vyjadrili podaním z 24. 2. 2003. O podanom odvolaní doposiaľ Krajský súd v Bratislave nerozhodol.“

Ďalej sťažovatelia uviedli:

„Podľa § 53 ods. 1 zák. č. 38/1993 Z. z. sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa § 53 ods. 2 zák. č. 38/1993 Z. z. ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa ods. 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Sťažovatelia sa touto sťažnosťou domáhajú vyslovenia, že opatrením súdu - predbežným opatrením z 3. 2. 2003 - bolo porušené ich základné právo, a to právo na štrajk podľa čl. 37 ods. 4 Ústavy SR, podľa čl. 8 ods. 1 písm. d) Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach a podľa čl. 6 ods. 4 Európskej sociálnej charty. Ďalej sa domáhajú zrušenia predbežného opatrenia z 3. 2. 2003.

Sťažovatelia žiadajú Ústavný súd SR, aby neodmietol prijatie sťažnosti napriek tomu, že doposiaľ nebolo ukončené odvolacie konanie o odvolaní proti predbežnému opatreniu. Pre takýto postup Ústavného súdu SR existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Tieto dôvody spočívajú v tom, že zvoleným postupom súdu sa fakticky znemožňuje výkon práva na štrajk podľa čl. 37 ods. 4 Ústavy SR. Pripomíname, že predbežné opatrenia prerušujúce štrajk boli vydané vo všetkých prípadoch ostrých štrajkov, nielen v tomto prípade. Poukazujeme na štrajk v Dopravnom podniku hlavného mesta SR Bratislavy alebo na štrajk v Mestskom požiarnom útvare v Bratislave v minulých obdobiach.

Skutočnosť, že prostredníctvom zneužívania inštitútu predbežného opatrenia sa znemožňuje realizácia práva na štrajk, stavia Slovenskú republiku do negatívneho svetla. Je totiž jedinou z krajín EÚ a z prístupujúcich krajín, ktorá takýmto spôsobom právo na štrajk obmedzuje.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanovených zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľov ústavný súd skúmal jej zákonom predpísané náležitosti upravené v § 20 ods. 1 a § 50 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ako aj prípadné dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Medzi tie podmienky konania, ktoré ústavný súd skúma pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti, patrí aj to, či je daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie a rozhodnutie, najmä či nie je iný súd než ústavný súd, ktorý je oprávnený a povinný rozhodovať o predmete sťažnosti zákonom ustanoveným postupom.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že odborové organizácie, ktorých členmi sťažovatelia sú, podali odvolanie proti uzneseniu okresného súdu, ktorým sa nariadilo predbežné opatrenie ukladajúce deviatim odborovým organizáciám prerušenie štrajku, a to až do právoplatného skončenia konania o štrajku. O odvolaní doposiaľ nebolo – ako to potvrdil aj Krajský súd v Bratislave listom z 26. mája 2003 č. Spr. 3370/03 – rozhodnuté.

Sťažovatelia požiadali ústavný súd, aby neprihliadol na podané odvolanie. Podľa nich existujú na takýto postup dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré spočívajú v tom, že

zvoleným postupom okresného súdu sa fakticky znemožňuje právo na štrajk podľa čl. 37 ods. 4 ústavy. V právnej argumentácii sťažovateľa poukázali na § 53 ods. 1 a § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde, tak ako to je uvedené pod bodom I tohto rozhodnutia.

Ústavný súd zastáva právny názor, že zatiaľ vo veci sťažovateľov nie je daná jeho právomoc. Ako to vyplýva z obsahu sťažnosti, v súdnej veci, v ktorej malo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľov na štrajk nariadením predbežného opatrenia, má na základe odvolania podaného odborovými organizáciami o ochrane základného práva sťažovateľov, ktoré vyplýva z čl. 37 ods. 4 ústavy, rozhodovať odvolací súd (Krajský súd v Bratislave).

V tejto spojitosti treba pripomenúť, že ústavný súd považuje odvolanie ako riadny opravný prostriedok za účinný právny prostriedok ochrany základných práv a slobôd. Niet rozumného dôvodu ani v posudzovanom prípade dôjsť k inému názoru. Na základe podaného odvolania môže dôjsť (ale nemusí) k rovnakému rozhodnutiu ako sťažovateľa navrhujú v konaní pred ústavným súdom, predovšetkým k zrušeniu napadnutého uznesenia. Tento záver potvrdzuje § 221 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý umožňuje odvolaciemu súdu zrušovať tie rozhodnutia súdov prvého stupňa, ktoré boli napadnuté odvolaním. Citované ustanovenie (spolu s § 202 OSP) neobsahuje vylúčenie uznesenia o predbežnom opatrení z vecnej príslušnosti odvolacieho súdu a ani právnu prekážku zrušovania takého uznesenia v riadnom opravnom konaní. V rozsahu svojho preskúmavacieho oprávnenia sa odvolací súd v podstate musí vyrovnáť s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi, ako sťažovateľa uvádzajú v konaní pred ústavným súdom.

Z uvedených dôvodov ústavný súd uzavrel, že vo veci sťažovateľov je tu ešte iný súd (čl. 127 ods. 1 i. f. ústavy), ktorý je oprávnený a povinný rozhodovať o tom, či došlo alebo nedošlo k porušeniu ich základného práva na štrajk, tak ako to tvrdia v sťažnosti, a či je potrebné zrušovať napadnuté uznesenie o nariadení predbežného opatrenia alebo rozhodnúť iným zákonom dovoľeným spôsobom.

Napokon ústavný súd poukazuje na to, že sťažovatelia právne argumentujú § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde o nesplnení podmienky uvedenej v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde. V tomto smere sa však sťažovatelia mýlia. Odborové organizácie splnili podmienku vyžadovanú § 53 ods. 1 citovaného zákona, keď podali odvolanie proti uzneseniu o nariadení predbežného opatrenia a sami tak uznali, že majú k dispozícii opravný prostriedok, o ktorom odvolacím súdom nebolo doposiaľ rozhodnuté.

III.

Vychádzajúc z týchto záverov ústavný súd nezistil žiaden ústavný dôvod na to, aby sa v tejto veci neriadil princípom subsidiarity svojej právomoci, ktorý je ustanovený v čl. 127 ods. 1 i. f. ústavy. Porušenie tohto princípu považuje ústavný súd za neprípustné aj preto, že nezohľadnenie právomoci iného súdu (v tomto prípade odvolacieho súdu) by bolo neústavným zásahom do kompetencií všeobecného súdnictva podľa čl. 142 ods. 1 ústavy bez primeraných dôvodov, ktorým by mohlo byť predovšetkým to, ak by všeobecný súd (...iný súd) odmietol svoju právomoc vo veci konať a rozhodovať.

Preto ústavný súd aplikujúc čl. 127 ods. 1 i. f. ústavy a § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť pre nedostatok svojej právomoci už po jej predbežnom prerokovaní, ktorý je dôsledkom predčasne podanej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. mája 2003